
Euroopa Liidu kohtuasjade kokkuvõte detsember 2017

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

- **C-15/16**: Baumeister (kohtujuristi ettepanek – juurdepääs järelevalveteabele)
- **C-403/16**: El Hassani (eelotsus – keelduva viisaotsuse vaidlustamine)
- **C-434/15**: Asociación Profesional Elite Taxi (eelotsus – transpordi valdkonna teenused)
- **C-102/16** Vaditrans (eelotsus – sõidukijuhi puhkeperiood)

Olulisemad EL Kohtu lahendid ja kohtujuristi ettepanekud:

- **C-419/16**: Federspiel (eelotsus – asutamisvabadus ja töötajate vaba liikumine)
- **C-372/16**: Sahyouni (eelotsus – kolmanda riigi religiooses kohtus tehtud eraviisilise abielulahutuse tunnustamine)
- **C-434/16**: Nowak (eelotsus – füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel)
- **C-442/16**: Gusa (eelotsus – füüsilisest isikust ettevõtja staatuse säilimine)

Kohtuasjad, kus Eesti on esitanud seisukoha:

C-15/16: Baumeister (kohtujuristi ettepanek – juurdepääs järelevalveteabele)

Kohtujuristi ettepanek, 12. detsembril 2017

Investorist kaebaja kannatas kahju Phoenix GmbH petturliku tegevuse tõttu. Phoenixi GmbH maksejõuetusmenetluse käigus selgus, et ettevõtte rahastamismudel rajanes püramiidskeemil. Kaebaja soovis tutvuda Saksamaa föderaalse finantsinspektsiooni (BaFin) dokumentidega, mis koguti seoses Phoenix GmbH üle teostatud järelevalvega. Kaebaja ja BaFin vaheline vaidlus jõudis Saksamaa kõrgeimasse halduskohtusse, kes palus Euroopa Kohtul tõlgendada direktiivis 2004/39/EÜ (finantsinstrumentide turgude kohta) sätestatud mõistet „ametisaladus“.

Eesti esitas kohtule seisukoha, milles leidis, et ametisaladus hõlmab kogu järelevalveasutuse raames saadud või kogutud teavet. Ametisaladuse konfidentsiaalsena hoidmise kohustus on tähtajatu. Ametisaladusele ei saa kohaldada ärisaladuse regulatsiooni, sest mõistete sisu ja eesmärgid on erinevad.

Oma ettepanekus leidis kohtujurist sarnaselt Eestiga, et **finantsturgude järelevalve valdkonna eripära arvestades on järelevalvealust äriühingut puudutav teave** (sh kirjavahetus ja avaldused, mille finantsturgude riigisisene järelevalveasutus saab või koostab) **konfidentsiaalne teave. Seetõttu tuleb seda kaitsta ametisaladusena direktiivi 2004/39/EÜ artikli 54 lõike 1 alusel. Ühtlasi oli kohtujurist Eestiga samal seisukohal, et finantsturgude järelevalveasutused on kohustatud hoidma ametisaladust ilma ajalise piiranguta.**

Kohtujurist selgitas, et liidu institutsioonide haldusdokumentide ja konkurentsiõiguse raames välja antud dokumentide puhul kehtib teabe avaldamise üldpõhimõte ja seega laiendatud juurdepääs, v.a juhul, kui on tõendatud, et teavet kaitstakse ametisaladusega. Seda järeldust ei saa siiski üle kanda finantsturgude järelevalve süsteemi konkreetsele valdkonnale. **Nimelt erineb finantsturgude järelevalvesüsteemi raames saadud teave täielikult liidu institutsioonide käsutuses olevast teabest teistes valdkondades.** Kohtujuristi hinnangul on liidu seadusandja loogika järgi „konfidentsiaalseks“ kvalifitseeritava ja seega ametisaladusena kaitstava teabe avalikustamine põhimõtteliselt keelatud: läbipaistvuse põhimõte on asetatud finantsturgude nõuetekohase toimimise nõude kasuks tagaplaanile.

Kohtujurist meenutas, et finantsturgude järelevalve süsteemi kontekstis peab riigisisestel järelevalveasutustel oma järelevalveülesande paremaks tagamiseks olema nende ettevõtjate usaldus, kelle üle nad järelevalvet teostavad. Usaldusnõue kehtib ka riigisiseste järelevalveasutuste endi vahel.

Iga avalikustamistaotluse individuaalse hindamise osas märkis kohtujurist, et see rikuks direktiivi 2004/39/EÜ ühetaolist kohaldamist. Liikmesriikidele ei saa seega jätta ametisaladuse ja mõiste „konfidentsiaalne teave“ ulatuse kindlaksmääramisel kaalutlusruumi. Samuti ei pea iga järelevalveasutus saama subjektiivselt hinnata, millist teavet saab avaldada, analüüsides konkreetset ja individuaalselt iga dokumentidega tutvumise taotlust. Nii peaksid ametiasutused olema kohtumõistjaks erinevate huvide vahel, mis tekitaks neile märkimisväärse töökoormuse.

Lõpetuseks märkis kohtujurist, et **konfidentsiaalsuspõhimõttest ette nähtud erandeid tuleb tõlgendada kitsalt**. Käesoleval hetkel kaebaja olukord direktiivis sätestatud eranditele ei vastanud.

Kohtujuristi ettepanek on kättesaadav [siit](#).

Euroopa Kohus ei ole otsuse tegemisel seotud kohtujuristi ettepanekuga.

C-403/16: El Hassani (eelotsus – keelduva viisaotsuse vaidlustamine)

Euroopa Kohtu otsus, 13. detsembril 2017

S. El Hassani (kaebaja) taotles Marokos Poola Vabariigi konsulilt Schengeni viisat. Kaebaja on Poola kodaniku abikaasa ning tema abikaasa ja Poola kodanikust laps elavad Poolas. Kaebaja taotlus jäeti läbi vaatamata põhjusel, et on alust kahelda kaebaja kavatsuses lahkuda Poolast enne viisa kehtivusaja lõppemist. Konsuli keelduvat otsust ei saanud kaebaja Poola õiguse järgi kohtus vaidlustada. Poola kõrgem halduskohus uuris seejärel Euroopa Kohtult, kas liidu õigus kohustab liikmesriike tagama keelduvate viisaotsuste peale kohtuliku kaebemenetluse.

Eesti leidis Euroopa Kohtule esitatud seisukohas, et liidu õiguse järgi ei ole välismaalastel lõppastmes õigust pöörduda viisa andmise nõudega kohtusse.

Euroopa Kohus leidis, et **liidu õigus kohustab liikmesriike ette nägema viisa andmisest keeldumise otsuste vaidlustamise menetluse, mis peab teatavas menetlusstaadiumis tagama kohtus vaidlustamise võimaluse**. Menetluse üksikasjalikud eeskirjad tuleb kehtestada iga liikmesriigi õiguskorras, järgides võrdvärsuse ja tõhususe põhimõtteid.

Kohus nentis otsuses, et liidu seadusandja on jätnud viisataotlejate õiguskaitsevahendite laadi ja konkreetse korra liikmesriikide otsustada. Sellegipoolest tuleb liikmesriigil menetlusautonoomia põhimõttele tuginedes arvestada võrdvärsuse ja tõhususe põhimõttega. Need väljendavad liikmesriikide üldist kohustust tagada isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kohtulik kaitse.

Seejuures tuleb liikmesriigi kohtul võtta põhikohtuasjas kirjeldatud olukorra hindamisel arvesse, et viisaeeskirja (määrus (EÜ) nr 810/2009) sätteid tõlgendatakse EL põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid järgides. Harta artikkel 47 näeb ette, et igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile sõltumatus ja erapooletus kohtus. Selle õiguse järgimine eeldab, et niisuguse haldusasutuse otsust, kes ei täida sõltumatuse ja erapooletuse nõuet, saaks hiljem kontrollida kohus, kes peab muuhulgas olema pädev lahendama kõiki asjassepuutuvaid küsimusi. „Sõltumatus“ tähendab eelkõige seda, et asjaomane organ tegutseb selle otsuse, mille peale kaebus on esitatud, vastu võtnud asutuse suhtes kolmanda isikuna. **Järelikult kohustab liidu õigus liikmesriike tagama, et kolmanda riigi kodanik saaks teatavas menetlusstaadiumis pöörduda viisa andmisest keeldumise otsusega kohtusse.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi (eelotsus – transpordi valdkonna teenused)

Euroopa Kohtu otsus, 20. detsembril 2017

Äriühingut Uber Systems Spain süüdistati ebaseaduslikus tegevuses, kuna tal puudusid litsentsid ja haldusload, et osutada taksoteenust Barcelona linnas. Samuti puudusid vastavad load sõidukite omanikel ja juhtidel, kes kasutasid äriühingu teenust. Reisijateveo teenust osutasid eraisikust mittekutselised juhid oma autoga.

Hispaania kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mille põhiküsimuseks oli, kas sellist teenusepakkujat nagu Uber saab pidada transporditeenuse pakkujaks teenuste direktiivi kohaselt või tuleb teda pidada infoühiskonnateenuse pakkujaks e-kaubanduse direktiivi mõistes.

Eesti esitas kohtule seisukoha, et asjaolu, et infoühiskonnateenust pakutakse transporditurul tegutsemiseks, ei tee infoühiskonnateenuse pakkujat automaatselt transporditeenuse pakkujaks. Selleks, et tuvastada, kas pakutakse transporditeenust, tuleb hinnata millist kontrolli omab vahendusteenuse pakkuja nõ alusteenuse üle (teenuse hind, lepingutingimused ja põhivõra omandikuuluvus).

Kohus märkis, et vahendusteenus, mis võimaldab edastada nutitelefoni rakenduse abil transporditeenuse broneerimise andmeid reisija ja oma autot kasutades transporditeenust osutava mittekutselise juhi vahel, võiks iseenesest kvalifitseeruda „infoühiskonna teenuseks“ direktiivi 2000/31/EÜ tähenduses. Individuaalne linnatransporditeenus nagu taksoteenus tuleb seevastu kvalifitseerida „transpordi valdkonna teenuseks“ direktiivi 2006/123/EÜ tähenduses.

Kohus nentis, et **põhikohtuasjas kirjeldatud teenus ei seisne ainult vahendusteenuse pakkumises**. Nimelt on lisaks vahendusteenusele loodud linnatransporditeenuse pakkumine. Uberi rakendusega ei osutaks oma autot kasutavad mittekutselised juhid transporditeenust ja sõita soovivad isikud ei kasutaks nende juhtide teenuseid. Lisaks on Uberil otsustav mõju sellele, millistel tingimustel juhid teenust osutavad. Täpsemalt kehtestab Uber vähemalt maksimaalse sõiduhinna, ta vahendab sõidu eest tasumist ning tal on teatav kontroll autode ja juhtide kvaliteedi ja juhtide käitumise üle.

Kokkuvõttes **tuleb seega vahendusteenust pidada lahutamatuks osaks üldisest teenusest, mille põhikomponendiks on transporditeenus ning järelikult ei ole see kvalifitseeritav „infoühiskonna teenusena“ vaid „transpordi valdkonna teenusena“**.

Kuna see teenus on kvalifitseeritav „transpordi valdkonna teenusena“, siis ei kohaldata sellele teenuste direktiivi 2006/123/EÜ sätteid, kuna see valdkond on sõnaselgelt direktiivi kohaldamisalast väljas. Järelikult kohaldub ELTL artikli 58 lõige 1, mille kohaselt „[t]ransporditeenuste osutamise vabadust käsitletakse transpordi jaotise sätetes“ ning seetõttu ei kohaldu teenuste osutamise vabadust käsitlev ELTL artikkel 56. **Seetõttu on liikmesriikide pädevuses sätestada tingimused selliste vahendusteenuste osutamiseks**.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-102/16 Vaditrans (eelotsus – sõidukijuhi puhkeperiood)

Euroopa Kohtu otsus, 20. detsembril 2017

Belgia kuninglik dekreet näeb veokijuhtidele ette trahvi regulaarse iganädalase puhkeperioodi sõidukis veetmise keelu eiramise eest. Kaebaja Vaditrans leidis, et määruse 561/2006 (mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist) artikli 8 lõiked 6 ja 8 sellist keeldu ette ei näe, mistõttu ta vaidlustas Belgia dekreedis ELi õigusele antud tõlgenduse, mille kohaselt määrusest 561/2006 tuleneb, et regulaarset iganädalast puhkeperioodi ei ole lubatud veeta sõidukis.

Eesti esitas kohtule seisukoha, et määruse 561/2006 kohaselt on regulaarsete iganädalaste puhkeperioodide sõidukis veetmine lubatud. Kuna määrus 561/2006 ei reguleeri selgesõnaliselt iganädalaste puhkeperioodide kasutamist, on see, kuidas juht iganädalast puhkeperioodi kasutab, vabalt juhi valida.

Kohus leidis erinevalt Eestist, et määruse 561/2006 artikli 8 lõigete 6 ja 8 kohaselt ei tohi juht regulaarseid iganädalasi puhkeperioode veeta oma sõidukis. Kohus nentis, et määruse 561/2006 artikli 8 lõige 8 sätestab, et juhi valikul võib ööpäevaseid puhkeperioode ja vähendatud iganädalasi puhkeperioode veeta sõidukis, kui see on varustatud magamisasemega iga juhi jaoks ega liigu. Kuivõrd artikli 8 lõige 8 osutab „ööpäevastele puhkeperioodidele“, mis hõlmavad nii regulaarseid kui ka lühendatud ööpäevaseid puhkeperioode ja „lühendatud iganädalasi puhkeperioode“, viitab selle sätte sõnastus tugevalt sellele, **et regulaarseid iganädalasi puhkeperioode see ei hõlma.**

Kohus leidis, et kui liidu seadusandja oleks määruse artikli 8 lõikes 8 silmas pidanud korraga nii regulaarseid iganädalasi puhkeperioode kui ka lühendatud iganädalasi puhkeperioode, oleks ta võinud piirduda sõnade „iganädalased puhkeperioodid“ kasutamisega, hõlmates seeläbi mõlemat liiki puhkeperioodid. Lisaks, kui juht võiks kogu puhkeaja veeta sõidukis, oleks määruse 561/2006 artikli 8 lõikes 8 sisalduv vahetegemine mõttetu ja see säte kaotaks oma kasuliku toime.

Kohus märkis, et veoki kabiin ei ole siiski sobiv puhkekoht pikemate puhkeperioodide jaoks kui ööpäevane puhkeperiood ja lühendatud iganädalane puhkeperiood. Juhtidel peaks olema võimalus veeta oma regulaarset iganädalast puhkeperioodi kohas, kus on sobivad ja piisavad majutustingimused.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Olulisemad EL Kohtu lahendid:

C-419/16: Federspiel (eelotsus – asutamisvabadus ja töötajate vaba liikumine)

Euroopa Kohtu otsus, 20. detsembril 2017

Itaalia kodanik Federspiel omandas Austrias neuroloogia eriarsti kutse ja sai õpinguteks Põhja-Itaalias asuvalt Bolzano provintsilt stipendiumi tingimusel, et töötab õpingutele järgneva kümne aasta jooksul vähemalt viis aastat Bolzanos. Kuna Federspiel töötas Austrias, pöördus Bolzano provints pärast kümne aasta möödumist Itaalia kohtusse, et mõista talt välja 70% saadud stipendiumi summast koos intressiga (119 934 eurot).

Itaalia kohus küsis Euroopa Kohtult esiteks, kas seatud tingimus on kooskõlas direktiiviga 93/16/EÜ (arstide vaba liikumise ja kvalifikatsioonide tunnustamise kohta). Euroopa Kohus vastas, et direktiiv reguleerib eriarsti koolituse tingimusi, mitte liikmesriigi ja koolitust saanud arsti vahelist suhet pärast residentuuri lõppu, ja ei keela seega niisuguse tingimuse seadmist.

Teiseks küsis Itaalia kohus, kas tingimus on vastuolus ELTL artikliga 45 (töötajate vaba liikumine). Euroopa Kohus vastas, et tal pole informatsiooni otsustamiseks, kas kohaldub ELTL artikkel 45 või 49 (asutamisvabadus), kuna pole teada kas isik töötas töölepingu alusel või ettevõtjana. Siiski võib tingimus pärssida arsti soovi kasutada vaba liikumise õigust või asutamisvabadust. Järelikult on tegu vaba liikumise ja asutamisvabaduse piiranguga, mis on põhimõtteliselt keelatud, kuid mida liikmesriik võib kehtestada, kui see on proportsionaalne.

Kohus leidis, et tingimus on eesmärgipärane, sest inimeste elu ja tervis on aluslepinguga kaitstud huvide seas esikohal ning tingimus seati, et suurendada nende eriarstide arvu, kellest tööturul puudus on, et tagada provintsi elanikele kättesaadav arstiabi. Kohus pidas tingimust sobivaks, sest see võimaldab tagada, et provintsis oleks juurdepääs kõrge kvaliteediga meditsiiniteenustele ja aitab hoida kontrolli all meditsiiniteenusega seotud kulusid. Kohus pidas tingimust vajalikuks, sest see rakendub vaid juhul, kui arstile pakutakse kohasel ajal vaba eriarsti ametikohta ja ei ole alternatiivseid meetmeid, mis tagaksid Bolzanos piisava hulga seal vajaliku itaalia ja saksa keele oskusega eriarstide olemasolu. **Kokkuvõttes leidis kohus, et tingimus on seatud üldise huvi eesmärgil ja kui Itaalia kohus leiab, et see on rahvatervise kaitseks sobiv ja vajalik, ei ole see ELTLiga vastuolus.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-372/16: Sahyouni (eelotsus – kolmanda riigi religiooses kohtus tehtud eraviisilise abielulahutuse tunnustamine)

Euroopa Kohtu otsus, 20. detsembril 2017

Süüria kodanikust Saksamaal elava kaebaja abikaasa otsustas nende Süüria islami kohtu tööpiirkonnas sõlmitud abielu ühepoolset lahutada. Selleks lasi ta oma esindajal lausuda Lakatia vaimulikus šariaadikohtus (Süüria) lahutusvormeli ning abikaasade abielulahutus registreeriti. Kui Saksa kohus kaebaja endise mehe palvel Süürias tehtud abielulahutuse otsust tunnustas, palus kaebaja tunnustamisotsus tühistada. Tõusetunud vaidluse pinnalt esitatud eelotsusetaotlust (kohtuasi C-281/15) lahendades leidis Euroopa Kohus, et määrus nr 1259/2010 (tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahusele suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas) ei ole kohaldatav kolmandas riigis tehtud abielulahutuse otsuse tunnustamisele. Lisaks märkis Euroopa Kohus, et riigisisene kohus ei viidanud ühelegi asjaolule, mille alusel võiks tuvastada, et määruse nr 1259/2010 sätted muutusid kirjeldatud olukorrale vahetult ja tingimusteta kohaldatavaks.

Saksa kohus otsustas seejärel esitada uue eelotsusetaotluse määruse nr 1259/2010 tõlgendamise kohta. Riigisisene kohus toonitas, et kolmandas riigis kinnitatud abielulahutusi tunnustatakse riigisiseses õiguses sätestatud korras. Eraviisiliste abielulahutuste tingimuste kehtivust kontrollivad Saksa kohtud aga vastavalt määrusele nr 1259/2010.

Euroopa Kohus meenutas esmalt, et kolmandas riigis tehtud abielulahutuse otsuse tunnustamine ei kuulu liidu õiguse kohaldamisalasse. Seda põhjusel, et ükski liidu õigusakt ei kohaldu sellisele tunnustamisele. **Liidu õigusnormi tõlgendamine võib siiski olla asjakohane, kui liidu õigusnormid on muudetud kohaldatavaks riigisisese õigusega.** Seda täpsemalt siis, kui olukordades, kus kõik asjaolud on üheainsa liikmesriigi sisesed, järgitakse lahenduse leidmisel liidu õiguses sätestatud. Põhikohtuasja puhul kohaldati aga Saksa õiguse järgi kolmandas riigis kinnitatud eraviisiliste abielulahutuste tunnustamisele Saksamaal määrust nr 1259/2010. Saksa seadusandja leidis, et alates määruse jõustumisest kontrollitakse selliste abielulahutuste kehtivust Saksamaal määruses nr 1259/2010 kehtestatud kollisiooninormide alusel määratud riigi õiguse kohaselt.

Järgnevalt analüüsis kohus, kas religiooses kohtus ühe abikaasa ühepoolse avalduse alusel toimunud abielulahutus kuulub määruse nr 1259/2010 esemelisse kohaldamisalasse. Kuigi eraviisilised abielulahutused ei ole antud määruse kohaldamisalast sõnaselgelt välja jäetud, **on kohtu hinnangul määrusega hõlmatud üksnes riiklikus kohtus või avalik-õiguslikus asutuses või viimase kontrolli all kinnitatavad abielulahutused.** Säärast tõlgendust toetab ka määrus nr 2201/2003 (mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega), millega määrus nr 1259/2010 taotleb kooskõla.

Euroopa Kohus nentis, et määruse nr 1259/2010 vastuvõtmisel peeti silmas üksnes olukordi, kus abielu on lahutatud riiklikus kohtus või avalik-õiguslikus asutuses või viimase kontrolli all. **Seega ei olnud liidu seadusandja kavatsus kohaldada sama määrust teist tüüpi abielulahutustele, nagu religiooses kohtus väljendatud „eraviisiline ühepoolne tahteavaldus“.** Ka määruse koostamise läbirääkimiste käigus ei mainitud kordagi selle kohaldamist eraviisilistele abielulahutustele. Viidatud järeldust ei väära asjaolu, et paljud liikmesriigid on

määruse nr 1259/2010 vastuvõtmisest alates kehtestanud oma õiguskordades võimaluse lahutada abielu ilma riigiasutuse sekkumiseta. Määruse kohaldamisalas on pädev muudatusi tegema vaid liidu seadusandja.

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-434/16: Nowak (eelotsus – füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel)

Euroopa Kohtu otsus, 20. detsembril 2017

P. Nowak kukkus Iirimaa raamatupidamiskspertide instituudis eksamil läbi. Pärast edutut eksamitulemuse vaidlustamist esitas ta instituudile andmekaitseaduse alusel andmetega tutvumise taotluse, taotledes muu hulgas eksamitööga tutvumist. Instituut keeldus koopiat edastamast, väites, et see ei sisalda andmekaitseaduse mõttes isikuandmeid. Pärast otsuse korduvat vaidlustamist olid samal seisukohal ka andmekaitsevolinik ja Iirimaa piirkondlik ja apellatsioonikohus. Iirimaa kõrgeim kohus esitas Euroopa Kohtule eelotsustaotluse, milles küsis esiteks, kas kutsealasel eksamil eksaminandi vastustes jäädvustatud teave saab kujutada endast direktiivi 95/46/EÜ tähenduses isikuandmeid ja juhul, kui selline teave võib endast isikuandmeid kujutada, siis millised tegurid on selle tuvastamisel olulised.

Euroopa Kohus tõi esiteks välja, et direktiivis on isikuandmed määratletud kui igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. **Väljendiga "igasugune teave" on liidu seadusandja teadlikult andnud isikuandmete mõistele laia tähenduse, mis ei ole piiratud tundliku või eraelulise teabega, vaid hõlmab potentsiaalselt igasugust - nii objektiivset kui ka subjektiivset teavet arvamuste või hinnangute vormis - tingimusel, et see teave on selle sisu, eesmärgi või toimet arvestades seotud ühe konkreetse inimesega.**

Eksaminandi kirjalikud vastused peegeldavad tema teadmiste ja oskuste taset, arutlusoskusi, analüüsi- ja kriitilise mõtlemise võimet. Käsikirjalise eksami puhul ka kalligraafilist teavet. Selle teabe kasutamine võib avaldada mõju eksaminandi õigustele ja huvidele, sest see võib mõjutada isiku võimalust kutsealal tegutsema asuda. Samuti, **mis puudutab eksamineerija märkusi vastuste kohta, siis ka need kujutavad endast eksamineerijat puudutavat teavet, kuna kajastavad eksamineerija arvamust või hinnangut.** Üks ja seesama teave võib seega puudutada erinevaid füüsilisi isikuid ja kujutada endast nende jaoks - tingimusel, et need isikud on tuvastatud või tuvastatavad - direktiivi mõttes isikuandmeid. **Kui keelata eksaminandi vastuste ja eksamineerija märkuste kvalifitseerimine „isikuandmeteks“, tooks see kaasa olukorra, kus vastav teave jääb täielikult välja isikuandmete kaitse valdkonna järgmiste põhimõtete ja tagatiste kaitsealast.**

Seoses direktiivis toodud õigusega isikuandmetega tutvuda ja neid parandada, rõhutas kohus, et õigus andmeid parandada ei tohi võimaldada eksaminandil tagantjärele „valesid“ vastuseid „parandada“. Parandamine laieneb vaid olukordadele, kus näiteks vea tõttu läksid eksamitööd vahetusse või üks osa eksaminandi vastuste lehti läksid kaduma. Eksaminand võib ka nõuda, et tema vastused ja tehtud märkused pärast teatava ajavahemiku möödumist kustutatakse. Seega jõudis Euroopa Kohus järeldusele, et **direktiivi 95/46/EÜ tuleb tõlgendada nii, et eksamil antud kirjalikud vastused, ja eksamineerija märkused kujutavad endast isikuandmeid.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

C-442/16: Gusa (eelotsus – füüsilisest isikust ettevõtja staatuse säilimine)

Euroopa Kohtu otsus, 20. detsembril 2017

Rumeenia kodanik F. Gusa tegutses oktoobrist 2008 kuni oktoobrini 2012 Irimaal vabakutselise krohvijana, makstes Irimaal oma maksud ja sissetulekuga seotud sotsiaalkindlustuse. Krohvijana tegutsemise lõpetas ta majanduslangusest tingitud töötuse tõttu ning registreeris end tööotsijana. Tema taotlus töötustoetuse saamiseks jäeti aga rahuldamata põhjusel, et F. Gusa ei ole tõendanud, et taotluse esitamise ajal oli tal õigus Irimaal elada. Nimelt leidsid Irimaa võimud, et pärast krohvijana tegutsemise lõpetamist ei säilinud F. Gusa staatus füüsilisest isikust ettevõtjana. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib teada, kas direktiivi 2004/38/EÜ (mis käsitleb liikmesriikide kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) tuleb tõlgendada nii, et praegusel juhul säilib F. Gusa füüsilisest isikust ettevõtja staatus.

Euroopa Kohus tõi esiteks välja, et direktiivi järgi säilitab liidu kodanik, kes ei ole enam töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja enda sellekohase staatuse muu hulgas juhul, kui kodanik „on võetud nõuetekohaselt arvele töötuna endast sõltumatutel põhjustel pärast seda, kui ta on töötanud üle ühe aasta, ja on tööhõiveametis tööotsijaks registreeritud“. **Väljend „töötuna endast sõltumatutel põhjustel“ võib olenevalt kontekstist viidata nii tegevusetuse olukorrale, mis on tingitud vallandamisest, kui ka laiemalt kutsealal töötamise või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise lõpetamise seisundile, mis on põhjustatud töö puudumisest isiku tahtest sõltumatutel asjaoludel, nagu majanduslangus.**

Direktiivi üldine eesmärk on eelkõige määratleda tingimused, mis reguleerivad liikmesriikide territooriumil vaba liikumise ja elamise õiguse kasutamist liidu kodanike poolt. **Seejuures eristatakse majanduslikult aktiivseid kodanikke mitteaktiivsetest, kuid ei tehta vahet vastuvõtvas liikmesriigis töötavatel kodanikel ja nendel, kes on füüsilisest isikust ettevõtjad.** Seega ei saa tuletada, et direktiiv hõlmab üksnes selliste isikute olukorda, kes on töötamise lõpetanud, välja arvatud isikud, kes lõpetasid füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise. Selline isikute kategooriate erinev kohtlemine ei ole direktiivi eesmärgiga kooskõlas ega põhjendatud.

Lisaks rõhutas kohus, et selline erinev kohtlemine on seda vähem põhjendatud, et selle tulemusel koheldakse isikut, kes tegutses füüsilisest isikust ettevõtjana üle ühe aasta ja kes panustas selle liikmesriigi sotsiaal- ja maksusüsteemi maksude, lõivude ja muude tasudega oma tuludelt, samal viisil kui selles liikmesriigis esimest korda tööd otsivat isikut, kes ei ole seal füüsilise isikuna kunagi tegutsenud ning kes ei ole sellesse süsteemi kunagi sissemaksid teinud.

Seega leidis Euroopa Kohus, et **direktiivi 2004/38/EÜ tuleb tõlgendada nii, et füüsilisest isikust ettevõtja staatuse säilitab liikmesriigi kodanik, kes pärast teises liikmesriigis ligikaudu nelja aasta pikkust õiguspärast elamist ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist lõpetas tegutsemise oma tahtest sõltumatutel põhjustel töö puudumise tõttu ning kes registreeris end tööhõiveametis tööotsijana.**

Kohtuotsus on kättesaadav [siit](#).

Tegemist on mitteametliku kokkuvõttega EL õiguse büroo valitud kohtulahenditest. EL Kohtu otsuste ja kohtujuristi ettepanekute terviktekstidega saab tutvuda EL Kohtu koduleheküljel või EUR-Lex andmebaasis (viited lisatud).